

Super Irene sua Lvtherana : s. Synopsi Controversiarvm Inter Lvtheranos
Ex Conciliationibvs Decorisqve Vindiciis Ita Adornanda, vt Ecclesiae
Gn#si#s Lvtheranae Asservetvr Et Demonstretvr Vnitas, Ad Theologos
Lvtheranos Scripta Epistola Commvnicatoria Godofredi Lv dovici, S.
Theol. Doctoris, EJ. In Ill. Casimiriano Cobvrgi Prof. P. Ordinarii, Et
Directoris

Super irene sua Lutherana

Coburgi

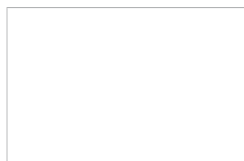
Ludovici, Gottfried

4 Theol.XLI,38(36)

https://collections.thulb.uni-jena.de/receive/HisBest_cbu_00031858

urn:nbn:de:urmel-1ed17d08-8d53-441d-b2e9-508d50221470-00017654-014

Lizenz: <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>

36.

I. N. J.
SVPER
I R E N E
SVA
LV T H E R A N A
f.
SYNO PSI
CON TROVER SIAR VM
IN TER LV T H E R A N O S

EX CONCILIATIONIBVS DECORISQVE VINDICIIS ITA ADORNANDA;
VT ECCLESIAE ΓΗΗΣΙΩΣ LV T H E R A N A E ASSERVETVR ET
DEMONSTRETVR VNITAS,

AD
THEOLOGOS LV T H E R A N O S
SCRIPTA EPISTOLA COMMVNICATORIA

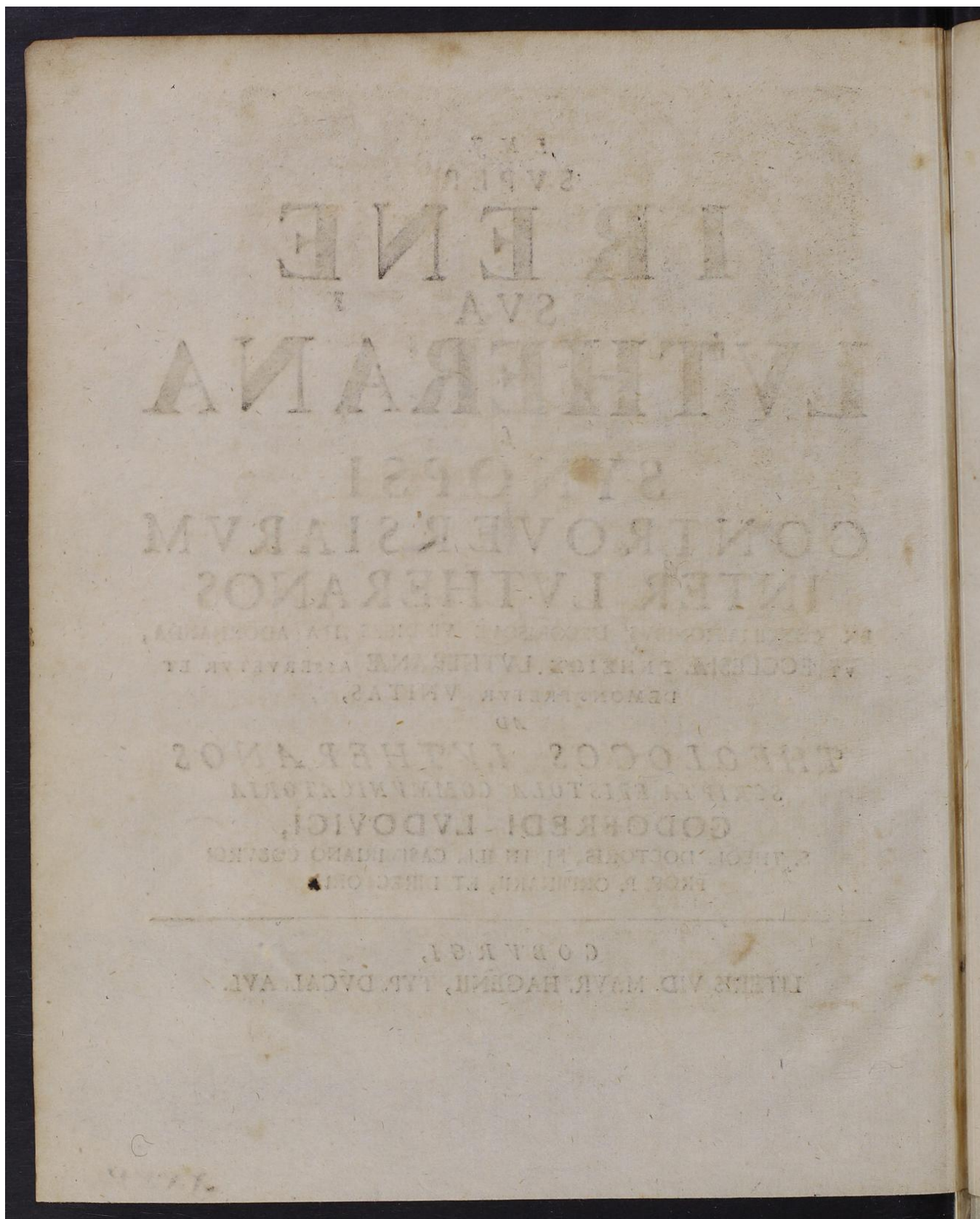
GODOFREDI LVDOVICI,
S. THEOL. DOCTORIS, EJ. IN ILL. CASIMIRIANO COBVRGI
PROF. P. ORDINARIJ, ET DIRECTORIS.

C O B V R G I,
LITERIS VID. MAVR. HAGENII, TYP. DV CAL. AVL!

1723.

Am 17ten Jun 1723.
Johann Gottfried
Böcklin.
XXXV.

urn:nbn:de:urmel-1ed17d08-8d53-441d-b2e9-508d50221470-00017654-014

urn:nbn:de:urmel-1ed17d08-8d53-441d-b2e9-508d50221470-00017654-022

§. I.

Intestinas in Ecclesia nostra Lutherana dari lites, & intestinos ex iisdem dolores, ipsi nunquam diffitebimur, qui Lutherani sumus, scimusque, in Controuersias Libros prostare, & Commentarios, qui vel exactius & plenius illas explicant simul, vel attingunt tantummodo, & materiam exequendi subjiciunt aliis. Constat fane inter omnes, hanc sibi sumfisse operam VIROS honoris causa nominandos, & de Ecclesia nostrati mirifice praeclareque meritos, CHLADENIVM, FECHTIVM, FOERTSCHIVM, GEBHARDVM, GRAPIVM, HOEPFNERVM, (Autorem Apologiae quatuor illorum inter aliquos Theologos Aug. Conf. controuers. Capitulum principal.) IÆGERVM, IANVM, I. A. KROMAYERVM, C. & I. V. LOESCHEROS, NEVMANNVM, NIEHENKIVM, I. C. & C. M. PFAFFIOS, RVMPÆVM, SANDENIVM, SCHELGVIGIVM, SCHWERDTNERVM, SONNTAGIVM, WEIDNERVM, WERNSDORFIVM, & AVTORES inprimis Relationum innocuarum, quae pristino nunc sub titulo Nouantiquorum, & antiqua cum laude, prodeunt: ad Annum MDCC XI. p. 672. magnus habetur numerus Theologorum varie inter se dissidentium.

§. II. *Varie, inquam, dissidentium. Lites enim & Disceptationes non vnius sunt generis, sed fundamentales aliae & de fide saluifica, huius ingredientes definitionem, aliae non fundamentales, quae vocantur circa fidem, quas sine iactura salutis ignorare & negare;*

A 2

vel

vel saltem ignorare licet. *Distinctae sunt Controuersiae ex distinctis Theologiam tractandi modis, quorum nempe causa Theologia in ztheticam, exegeticam, homileticam, moralem, casualem, polemicam, ac Regiminis Ecclesiastici, diuiditur. Non-necessariae, curiosae, vanae, ac inanes euentilantur Quaestiones, sed ad male sanam in Theologia curiositatem pertinentes, quasve ignorare, docta est (in Theologia) Ignorantia, necessaria & utilis, repraesentataque a CVSANO, VOETIO, RECHENBERGIO, SONNTAGIO, BARTHIO, ÆPINO, FETTERO & I. H. SCHMIDIO. Magna Quaestionum ex Scholasticorum Mataeologia (sterilitatem & inanem curiositatem vocauit DORSCHVS) in Theologiam nostram, & post Lutheri imprimis aetatem, inuenta est copia, enataeque hinc sunt Logomachiae, a reliquis Controuersijs diligenter separandae: id quod vt efficeret qualitercunque, annisus est ALTINGIUS in Theologia Elenctica: Logomachiarum quaedam Specimina, etiam in Theologia, vt naturam vitii istius, stitit WERENFELSIVS, & in Systemate suo IÆGERVS nostras: & τὸ λογομαχεῖν detestatur APOSTOLVS 2. Tim. II, 14. Problemata etiam in Theologia nostra habemus, non ad historias solum rerum spectantia, ad ritus, interpretationes obscurorum in sacro Codice locorum, fataque Ecclesiae futura in Prophetarum vaticiniis obuia, sed & ex ipsis enata dogmatibus; communi autem Ecclesiae consensu quia nondum determinata sunt, nec labes, siue affirmantur, siue negentur, dignitati cuiusquam adspargitur. Quin variae, vt modo indicatum est, Orthodoxorum de difficultum Oraculorum diuinorum sensu innotuerunt sententiae; analogiae tamen fidei non obfistunt: & quae proinde apparuerunt ἀντιφάσεις, ab ALTHAMERO, WALTHERO, MATTHIA, & BIBLIANDRO, h. e. DAV. HERMANNO, detectae sunt, sacramque Scripturam vbique sibi constare, consensum in ea esse & unitatem, Hi euicerunt Conciliatores Lutherani, e. s. p. Verum enim vero in percensendis eiusmodi Controuersijs animum ego non habeo occupatum. Hae quomodo diremtae fuerint, aut sedatae, coiuerintque in unitatem, non vacat tradere; longum id imo foret, nisi impossibile & infinitum. De Controuersijs in Theologia si sermo est, de Capitibus Fidei, quae creditur, & dogmatica dicitur, Disceptationes indicantur praecipue. Respiciturque in Irene hac vel maxime ad Theologiam dogmaticam & ztheticam.*

§. III.

§. III. Et in hoc ipso ad Theologiam theticam aditu Thesium & Assertionum quarundam talis utique & statim offenditur ratio, ut, praesertim ante mota certamina, non aequè caute & cogitate rem suam nonnulli tractauerint Doctores, securius dixerint scripserintque, illae autem loquendi formae & ἀκυρολογία Ipsos adduxerint in suspicionem: quae proinde conditio Theologos veteres & recentiores, ut de eadem verbis suis & Scriptis amice admonerent, impulit, REGIVM, BLECCIVM, ZEIBICHIVM, SCHAMELIVM, & SONNTAGIVM, cuius protrepticon de fugienda Xenophobia in Exercitatione mea de Fanaticorum Christo in nobis allegavi, nam & Fanatici, magnum Phrases Patrum, Doctorumque Ecclesiae veteris & nostratis, sibi afferre adiumentum, arbitrantur, in eandem sententiam, eodem etsi minus locuti ore; aliud est, ὁμοία λαλεῖν, aliud, ὁμοία φερεῖν. VINCENTIVM Lerinensem, & ex Pontificis ESPENCÆVM, huc referendos, allegat in Hiero-Lexico pag. 1258. RECHENBERGIVS. Placita autem si qua deprehenduntur prorsus ἐπερδοξεῖν, & hoc praesertim suspectiore tempore, fanatica, Lutherana appellari nequeunt; tuitus siquis est, huius motu labefactatam Unitatem concidere nequaquam, ex infra afferendo Monito KESLERIANO constabit plane: illam etiam ob causam in Synopsis hanc non transferentur facile: quae ÆPINVS in Mataecologia Fanaticorum profligauit Scita Dippeliana, istius sunt surfuris, & quod in Examinis proximi superioris Programmata depulsi, Nihil Aeternum Boehmisticum. Fuerit Ecclesia in metu propter Schisma ex dissensu vario, Calamitatem a I. V. LOESCHERO in Timotheo Verino deploratam: schismatica dogmata Lutherana non sunt, & a calamitate ipsa Ecclesiam tamen defendit DEVS, & defenderet in posterum: potiore exturbata parte non praetermittuntur tamen prorsus in Historia sacra, rerum in Ecclesia gestarum Expositione, quippe quae de Actis Interimistico-Adiaphoristicis, Flacianis, & aliis, a C. M. PFAFFIO in Introductione in Historiam Theologiae literariam ad intestinas relatis lites, similiter hodieque commemorat. Assertionem Theologorum Lutheranorum, eorundemque γνησίως talium, & nunquam accusatorum, at ἀντιρρήσεων loco habitae, & scitis aliis aliorum, eiusdem commatis optimi, aduersantium, graues, momentosae, & utiles, huc praesertim pertinent, & ista comparatae & ventilatae, ut minus sublata fuerit Unitas, asser-

A 3

uata

urn:nbn:de:urmel-1ed17d08-8d53-441d-b2e9-508d50221470-00017654-059

uata potius, & sine acerbitate varietas obtinuerit opinionum & diffensio, excusata idcirco, nec idoneam amolita conciliationem. Non excluduntur prorsus *Quaestiones Criticae sacrae, generalis*, de Textu sacro & Versionibus generatim sollicitae, & *specialis*, quae in *Scripturae Locis* occupatur. Quid? quod non omnis *Concertatio de Voce* inanis est *λογομαχία*, vt de *λόγῳ ὑποσάμῳ*, nempe Christo, *Dannb. Illic. § Obic.* p. 200.: nec *vixis inutilibus & λογομαχίαις* annumerari debent certamina *veritatis defendendae causa* instituta, quam rem vetustis & *recentioribus* exemplis nuper adhuc in *explicatione ὁρθοδομίας τῆς λόγῳ τῆς ἀληθείας* explicuit DEYLINGIVS. Et in *Imputatione tandem Consequentiarum Theologicarum*, in quam olim cum DANNHAVERO plures, non ita pridem PFAFFIVS, KLAVSINGIVS, & HOMMELIVS, commentati sunt, si *caute* proceditur, ne quid vel *veritati* decedat, vel etiam iniquitatis aliquid committatur, quo *charitas* laedatur christiana, recte proceditur.

§. IV. Iuueritque, haec praemisisse, vt, quae potissimum *Causae controuersae* in *Irene* hac expendendae sint, perspicuum sit & euidens; perinde nimirum, ac, operam me minime lusurum, arbitror, si nec *ἀναμνηστικὰ* reliquero, quae *Irenen Lutheranam* inficiantur, *discordiam* & iram inter *Lutheranos Doctores* esse acerbio~~rem~~, perhibent, *fidem*que adducunt in odium, inuidiam, & contemtionem. Scripsi in *Memoriis Coburgensibus* de FORERO *Loiolita*, quod *Ecclesiae Lutheranae fidei Vnitatem*, perque negatam *Vnitatem ipsam Veritatem* abiudicare molitus fuerit; sed & de KESLERO nostrati, quod *Forerum* dignis exceperit modis, & in *solida sua Responsione*, *Bello Vbiquistico* opposita, *Ecclesias Evangelicas* in *fundamentalibus fidei Articulis* optime consentientes ab iniuria mascule vindicauerit: multiplicem in *Papatu* circa grauissimos *fidei Articulos* discordiam demonstrauit: ad *quaestionem* speciatim respondit, *An etiamnum nulla reperiatur in Ecclesia Lutherana fidei concordia & unitas?* *contradictiones* in *Libro Concordiae* occurrentes, & apparentes, explicuit: satisfecitque *causae* & officio suo, & caeteris, qui *adhuc* de *Vnitate Ecclesiae Lutheranae* iniici possunt, scrupulis. Aliquanto ante, & contra HOSPINIANVM, *Concordiam concordem* elaborauerat edideratque HVTTERVS. In *errorem* etiam quosdam *Lutheranos* ex incautiore *lectione Scri-*
pto-

ptorum erroneorum, & a recto veroque abeuntium, ductos, & corruptos fuisse, numquis negauerit? *Incauta Socinianorum Scriptorum lectione se seductum fuisse, fatebatur & profitebatur IANCOVIVS, de quo ex Relationibus innocuis, & iam citatis, nunc recordor. De Viris ex coetu Protestantium, doctis, sed incauta PATRVM lectione seductis, & in errores varios sic prolapsis, Jenae disputavit WENDLERVS. Diuersum ab his, quae prius dixerant, dixerunt Lutherani complures, & ipsi Theologi magni nominis, in contrarium suas verterunt sententias, & palinodiam cecinerunt: qua de palinodia (sacra) s. Retractatione (Theologorum Lutheranorum, in rebus fidei) prostant Diatribae exemplis refertae IO. SCHMIDII & FEVST-KINGII. Crebrior, quae iam indigitata fuit, est ἐναγίωφάεια, euoluenda, & in Theologorum orthodoxorum Scriptis si deprehenditur, perpendenda decore, admonente C. LOESCHERO in Harmoniae Theologicae praefamine.*

§. V. At enim discordiae fortassis possunt arguere, oblatae certe occasionis, qui ab omni controuersia manum volunt cohiberi, & animum, & ab ipsa simul Collectione Synoptico-Irenica. Et hoc utinam posset fieri! Cum Contradictiones (apparentes) in ipso Dei Verbo, quod Lux tamen perspicua est, Ps. CXIX, 105. 2. Petr. I, 19., deprehensae sint, mirandum certe minime erit, si eadem in Theologorum orthodoxorum Scriptis deprehendantur, verba sunt CASP. LOESCHERI in allegato praefamine. Est ea coelestis doctrinae ratio, ut non tantum explicanda & confirmanda luculenter, sed subinde etiam contra varios hominum eam labefactare connitentium insultus strenue fortiterque defendenda sit atque propugnanda, BVDD. in Prolusione de Theologiae polemicae studio solide ac sobrie instituendo. Addatur Idem in Theologia morali, de Elencho etiam contra illos agens, qui in ipsa sunt Ecclesia, & quemadmodum is dirigi debeat spiritu veritatis, mansuetudinis, zeliue diuini. Sancte profecto sic custoditur Doctrina purior. Curuo rectum dignoscitur, noscendoque distinguuntur γνησίως Lutherani. Euitamus, quae Vnitati opponuntur, Schisma & Syncretismum. Euitamus Scyllam & Charybdin, uti pugnacitatem Theologicam, Indifferentismum & Syncretismum, appellauit C. M. PFAFFIVS. In Pietate, quae τῇ γνώσει τῆς ἀληθείας, tanquam fundamento, innititur, (conferatur GRAPIVS de Pietate, Pacis fundamento) animum suum
exer-

exercent, qui *veritati & charitati* student, suumque laborem in *negotio hoc* *Regulis* metiuntur, propositis a *Theologis* (RECHENBERGIO, in *Diatriba*, de officio *Theologi* circa *fidei controuersias tractandas*): egit de *Veritatis & Charitatis* amicissimo in *Ecclesia Protestantium* connubio HOTTINGERVS Tigurinus, sed & *Annotationes* ad hanc *Eiusdem Dissertationem Irenicam* emisit HOFFMANNVS Tubingensis: disputauitque *Jenae* WEISSENBORNIVS de *Charitate*, pro *infallibili verae Ecclesiae nota non habenda*. Ad *sobrios usus* sic simul *Philosophia* coniungitur; nam & id, com-
monente BVDDEO in *prolusione citata*, in *controuersis* maxime annitendum, ne terminorum a *Scholasticis* acceptorum significationem sine necessitate immutemus. *Seducendi* sic praeripitur occasio. Quod contra *existimationem* sit, non sit; vt potius, *haec* si lacerata fuerit obrectatione inuidiae & suspicionis, (MVSÆVM ex inuidia & *liuore* variorum errorum esse postulatum, in FOERTSCHIANIS *doctrinae de diuina SS. Literarum Inspiratione Vindiciis* p. 145. adhuc asseritur) *excusatione*, *interpretatione*, & ex *apologiis*, sarciri possit damnum. *Cautiores* etiam in *scribendo & loquendo* euadunt recte & amice admoniti. *Integra Vnitas* seruatur & incolumis, & seruari profecto debet. *Conueniens* adhibetur *moderatio*; voluitque idcirco *Specimine moderationis Theologicae*, laudabilis potius, quam vituperabilis, in *controuersis modernis*, inter ipsos *Augustanae Confessionis fratres* agitati, & sub *exemplo*, quid faciendum sit, A. 1715. praemonere IÆGERVS. Et inflectitur tandem *Theologia polemica*, vt & subinde euadat *Irenica*.

§. VI. Quid? quod *similibus de causis Controuersias* has, *Lutheranorum cum Lutheranis*, *sigillatim partiteque* protulerunt non solum *Theologi nostrates*, sed & *coniunctim* dederunt, darique volunt, ipsasque iam contexuerunt *Harmonias*, & *dissimiles* adduxerunt in *concordiam*. Vt enim *Depulsiones paroramatum*, *impunitorum Libris nostris Symbolicis*, inter se omnino & cum *Scriptura congruentibus*, relinquam tacitas, (egi egomet in hoc argumentum in *Prolusione*, *septem Disputationibus in Augustanam Confessionem publice habendis scripta*, de *septem Distinctionibus Augustanae Confessionis Sociorum isagogicis*) prostant *Harmoniae C. LOESCHERI Ecclesiasticae, & Theologicae*; est in manibus Auditorum G. OLEARII *Collegium in Controuersias recentiores*, & inprimis
ad

ad Schelguigianam Synopsin, sed irendum, & pacis identidem annexa habens Consilia. Mit der Zeit wird es nöthig seyn, daß jemand die Historie der Streitigkeiten unserer Kirche genauer ausarbeite, und die Wahrheit der Factorum ans Licht setze, Gottes und der Menschen Wege dabey recht unterscheide, und also dem Indifferentistischen Aergerniß wehre, Unsch. Nachr. 1719. p. 646. Dispersus de litibus intestinis commemorerunt, qui Theologiae Thetico-Polemicae, vel Historiae Ecclesiasticae, foras dederunt Systemata; IÆGERVM praesertim affert PFAFFIVS in Introductione in Historiam Theologiae literariam p. 269. Edit. I., refertque inter Theologos Lutheranos Polemicos uniuersales, qui p. 157. dinumerantur. CAROLI & WEIS-MANNVS illo etiam pertinent. Elucubratus est I. W. BAIERVS, Parens, Theologiam Historicam, sed in Controuersias iam veteres. Qui supra suis appellati fuerunt nominibus, nouissimas, & ipsas domesticas, persecuti sunt. De domesticis nouissime in Institutionibus Theologiae dogmaticae commemorauit BVDDEVS. Bibliothecam Theologico-Criticam, nec Controuersias toties dictas habituram insuper, adornauit DORNIVS, meus quondam in Schleusingensi Athenaeo Auditor. Historiam Theologicam literariam meditari Theologos, BVDDEVM, ZELTNERVM, & I. LANGIVM, Controuersiarum recentiorum & domesticarum rationem etiam habituros haud dubie, in Prolegomenis iam citatae Historiae suae Theologiae literariae indicauit C. M. PFAFFIVS. Eandemque illam materiam contemplaturum opinor Theologum, Polyhistorum, & Oratorem sacrum celebratissimum, summe Reuerendum MEVSCHENIVM, acceptissimum nunc Coburgensium Praesulem, nam de Polyhistore Theologico a se edendo spem iniecit in Postill. Euangelico-Mystic. praefamine. Institutum sane horum omnium adeo non ad Irenen Ecclesiae Lutheranae, placationem Ipsius, & tranquillitatem tollendam tendit, vt ad eandem asseruandam valde potius spectare perhibeatur.

§. VII. Et spectat eodem hic meus, qualiscunque is fuerit, inter tot pacis Consilia & Impedimenta, si DEO & Theologis videbitur, proditurus Labor, Irenes inscribendus nomine, Controuersias Lutheranorum cum Lutheranis, intestinas & domesticas, ὡς ἐν συνόψει, recensurus, at ita apparandus omnino, vt Ecclesiae vniuersae Lutheranae diligenter asseruetur Vnitas, Biblica, Ecclesiastica, &

B

Syn-

Symbolica, demonstraturque superstitans. In Recensione & Historia Controversiarum, sed dilucida & aperta, Viros uti sequar in rebus iudicandis spectatos & cognitos, & nisi ab ipsis contra pugnaturis, communi saltem vituperatione, non reprehensos: ita tantum abest, ut Suffenus ego, & mei futurus Admirator, πῶτον Argus, & Irenarcha, in res, magnae indigentes cogitationis & arduae, me introspecturum censeam, & in hac me insolentius iactem solertia, animos pacandi & tollendi discordias, & Controversiarum quod accenseri velim Arbitris, Viris, quorum Autoritas apud omnes multum habere debet ponderis; ut, tenuitatis mihi conscius, coniungendi, conciliandi & pacandi rationem, consilium & institutum, commemoraturus sim potius, quo Theologi usi iam sunt autoritate gravissimi: ut, inquam, Vindicias adornaturus sim, quae Unitatem illam Ecclesiae ὡς Lutheranae corroborarent, a se diuersas, sed sibi non aduersas, ostendant esse Assertiones, & si qua omnino fuerit dissensio, sententiam sinceriores commonstrent, harmoniae innixam doctrinae propheticae & apostolicae, veterum Ecclesiae Doctorum, & Librorum Symbolicorum, quippe quam helicen & cynosuram elegerint Propugnatores plurimi & praestantes: facileque indidem, & ductu KESLERIANO, mox designando, ab impetu vindicabitur Ecclesiae ὡς Lutheranae Unitas, Pontificiorum imprimis, qui in ludibria vertunt Unitatem Lutheranam, multo plura, quod supra iam notatum est, notavitque cum aliis BOTSACCVS in Pontificiorum Contra dictionibus, in Ecclesia sua habentium dissidia. Magnopere mihi existimabo praecauendum, ne quid sciens faciam, quod contra existimationem eorum sit, de quibus commemorabitur, modesteque me geram; nam est Modestia continens in animo cupiditatum moderatio. Conciliationum & Vindiciarum Synopsis haec sacra & historica pridem apparata, (octauo abhinc anno Instituti meminērunt Ephemerides Lipsenses, Neuer Bücher Saal der gelehrten Welt) ad ordinem prometur Synopsos Theologiae Theticae & articulorum fidei Lutheranae; prometurque particulatim, ut ne nimirum praepropere faciam, neque citius, quam oportet, & non auditis bonis bonorum Virorum admonitionibus, in subsequentes adhuc inferendis partes.

§. VIII. KESLERI autem nostratis, & Commentationis in Unitatem Lutheranam KESLERIANAE, quoniam semel atque iterum iniecta est mentio, ex Responsione supra citata, FORERI
Bello

Bello Vbiq. opposita, haec huc transferre libet Verba: Duplici modo Ecclesia dici potest una, (1.) unitate numeri, quod Ecclesiam unam Deus habeat, non plures, (2.) unitate consensus, quod in illa Dei Ecclesia consensus membrorum foueatur. Haec duo non debent confundi. Potest enim coetus aliquis esse unus numero, seu unitas, ut tamen non sit unus consensu. — Deinde distinguendum est inter Ecclesiam vniuersalem, & particulares, quae sunt istius membra: Vniuersalis Ecclesia est una, vnum ouile, unica Christi sponsa, unitate numeri: particulares Ecclesiae sunt numero plures. Quod attinet ad unitatem consensus, quae membra Ecclesiae inter se inuicem concordant, Ecclesia vniuersalis est una, & sub ea particulares Ecclesiae, & omnino omnia membra, 1.) ratione veri Christianismi in praxi, quia omnia & singula genuina verae Ecclesiae membra per verbum Dei conuertuntur, per saluificam fidem in Christum, ac per Spiritum S. reguntur, & ad unam vitae aeternae haereditatem conseruantur, 2.) ratione fidei ac doctrinae; sed hic iterum distinguendum est inter primarios articulos, & inter secundarios, siue, inter essentialia ac principalia doctrinae Christianae dogmata, & inter accidentalia, ac secundaria: itemque, inter fidei fundamentum, & inter ea, quae sunt circa fundamentum: in fundamento fidei & essentialibus fidei articulis, membra Ecclesiae consentiunt, in accidentalibus non necessario consensus requiritur: 3.) ratione caeremoniarum; hic enim distinguendum est inter ritus Ecclesiae internos, ut ita vocentur docendi causa, & necessarios, ut Baptismum, Coenam Domini &c., & inter ritus externos, accidentales, adiaphoros, quorum respectu Unitas & Conformitas omnium Ecclesiarum particularium non requiritur. Insuper in visibili & quacunque particulari Ecclesia distinguendum est inter vera & viua membra, quae non tantum sunt in Ecclesia, sed etiam de Ecclesia, & inter mortua membra, quae sunt quidem in Ecclesia, sed non de Ecclesia. Ratione illorum unitas est in Ecclesia & concordia; ratione horum est dissensus. Et nunquam datur tam pura Ecclesia visibilis particularis, in qua non sint, tum quoad doctrinam, tum quoad vitam, Pseudo-Christiani, nisi Ecclesia domestica. Denique notandi etiam sunt gradus unitatis in fide ac doctrina, quae in visibili Ecclesia locum habent. Est enim una particularis Ecclesia visibilis, ratione & Doctorum & Auditorum, magis pura, alia minus pura, in una plures sunt dissensiones, quam in altera, adeoque in una magis ad unitatem doctrinae, quam in altera, acceditur:

B 2

imo

imo in una & eadem particulari Ecclesia iam maior est doctrinae consensus & unitas in professione, iam minor: nec tamen Veritas Ecclesiae statim desinit: quod constat exemplo Corinthiorum, apud quos & vera Ecclesia erat, & nihilominus haereses grassabantur &c. &c.

§. IX. At iudicio meo hinc quia standum non est, neque proprio utendum consilio, ut Vos, VIRI rerum sacrarum scientissimi, de Ecclesiae salute sollicitissimi, & cum cura suspiciendi, THEOLOGICI fidei Lutheranae, & nostrorum praesertim PRINCIPVM, Tractatores & ΕΞΗΓΗΤΑΙ τῆς λόγῃς, utrum, Irenen hanc expromi, e re Ecclesiae & exitu utile futurum sit, ut sententiam dicatis, & consilium impertiamini, vehementer peto. Communicatoria est Epistola; ad aliquam fortassis partem imitatrix Epistolarum Ecclesiasticarum Veterum, de quibus FERRARIUS edidit Commentationem, Jenae BERGIUS emisit Syllogen, speciatim communicatoriarum, encyclicarum, tractatoriarum: propositum certe meum VOBIS cum communicatur, & VESTRVM eadem perquiritur consilium: talisque est Communicatoria, definiente PLANERO, qui epistolas communicatorias, petitionem consilii complectentes, & a paucis utique traditas, exemplis stetit electissimis. Habetis, VIRI venerabiles, & formula epistolae communicatoriae, a POLITIANO adhibita, quos denuo alloquor, quid mihi videatur, & intelligitis animi mei motum: sed tamen VESTRVM consilium sine exceptione sequar: ad VESTRAM voluntatem me conformabo, a qua honeste dissentire non possum. Nihil assentor. Tantum Autoritas VESTRA apud me valet, ut, quae VOBIS utilia videntur, & quae VOS vultis, ea omnia mihi protinus & recta & vera videantur: Valete, & Bono Ecclesiae perennate! Scribebam Coburgi in ILLVSTRI propter Iffum V. Non. Octobr. Anno a partu salutifero. MDCCXXIII.

urn:nbn:de:urmel-1ed17d08-8d53-441d-b2e9-508d50221470-00017654-124